

Per al·lusions personals

El diari local "Les Circumstàncies" em fa l'honor d'una al·lusió personal en el seu editorial d'ahir, intitulat "Una reunió pretèrita", en el qual es refereix a una reunió tinguda a darrers de l'any 1928, o primers de 1929—segons diu—per tal de fer sortir de nou FOMENT, després de cinc anys de suspensió per la Dictadura.

Cert que vaig acudir a tal reunió en la qual se'm va pregar per tal que volgués encarregar-me de la redacció en cap del periòdic, i cert també, que vaig negar-m'hi, tot i agraint la deferència que se'm tenia i la confiança que els reunits volien atorgar-me.

Però el que ja no és tant cert és les raons en les quals vaig recolzar la meua negativa segons "Les Circumstàncies".

Diu el diari d'Acció Catalana: "En aquesta reunió els senyors Martí Baiges i Santasusagna van acollir la proposta del director de FOMENT (Marian Roca) sense fer-hi la més lleu objecció. Ells collaborarien assíduament al diari reaparegut. Van ésser els senyors Loperena i Iglésies els que plantejaren dificultats. Josep Iglésies pretenia que el nou diari català que Reus necessitava no havia d'ésser FOMENT, puix que aquest i l'agrupació que li havia donat vida ja figuraven en el nostre passat i pels pecats que havien comès més valia que no se'n tornés a parlar. El senyor Joan Loperena aprovà absolutament aquest parer. Assentí al mot "pecats" i el repetí pel seu compte diverses vegades, per a concloure que de F. R. N. i de l'òrgan en la premsa no se n'havia de dir res més, perquè altra gent i altres diaris eren els que Reus necessitava en el futur i, per aquest motiu, es negava rotundament a acceptar la feina que se li proposava. Cap raonament dels altres no feu trontollar l'actitud de l'actual diputat, que la mantingué fermíssima. Ell seguia al·legant que FOMENT ja havia fet tot el que devia i que no havia de reapareixer."

En prova del transcrit, "Les Circumstàncies" apella al testimoni dels senyors Marian Roca i Pere Balagué, presents a la reunió.

Doncs, jo apello al testimoni de tots, amics i adversaris, presents a

la reunió que ells saben que és fals quant afirma "Les Circumstàncies" sobre les causes de la meua negativa a acceptar el lloc que se'm volia conferir en el diari pel cas d'acordar la seva reparació. En primer lloc, cal distingir els propòsits de fer reapareixer el diari, de l'oferiment que se'm féu d'ésser-ne redactor en cap. Quant al primer, per a res m'hi vaig oposar, sinó tot el contrari. Es més, estimava que devia fer-se un esforç per tal de fer sortir un diari català en vista de la suspensió indefinida del "Reus" i ademés, em semblava que el més apropiat era que sortís de nou FOMENT, sobretot tenint en compte que FOMENT ja tenia un nom i un prestigi conquistats.

Ara bé; quant a mi, deia que no m'era possible encarregar-me del diari amb la responsabilitat del redactor en cap; que jo m'oferia a colaborar-hi, però no res més; que no podia fer més; que els meus quefers particulars m'impedien comprometre'm a més, i, finalment, per recolzar la meua posició abstencionista en aquell moment, quant a poder fer-me càrrec del diari, des de la seva redacció en cap, recordo que vaig dir que aquell no era el meu moment, que jo, políticament, si m'hagués de definir, em definiria com a polític d'acció, però no com un tractadista o doctrinari i menys literat que sent el plaer d'escriure per l'escriure, en una època encara de privació de llibertat.

Recordo, encara, que, amb tal avinentesa, no em vaig estar de fer l'elogi dels que redactaven "Reus", pel bé que escrivien que, naturalment, havia superat èpoques pretèrites, entre altres—per què no dir-ho?—la nostra, bon xic ja llunyana, dintre l'avenç de les lletres catalanes en el que va de segle i molt menys encara, des de la fundació de l'Institut d'Estudis Catalans i de la seva secció de Filologia a càrrec del gran Pompeu Fabra, l'artífex restaurador de la nostra llengua en la seva prístina puresa. Però, res d'això autoritza per a dir el que em penja injustament "Les Circumstàncies". Com podia jo fer-me eco dels "pecats" de Foment entitat i del seu òrgan en la premsa, si eren, en tot cas, pecats comesos per tots els partits i agrupacions polítiques

locals i generals? No negaré que en el terreny de l'hipòtesi diguéssim que potser altres agrupacions, partits i homes portarien amb altres directrius que en aquell moment desconeixem, el nostre moviment, puix que no cal oblidar que encara vivíem l'època tèrbola de la dictadura i no s'albirava pas del tot clar l'esdevenidor, per més que el presentíssim com un fort anhel de deslliurança que, precisament per ésser un anhel, ens feia incontrollable o impresentida la seva eclosió. Quin dubte hi ha que eren moments, aquells, en que es desitjaven organitzacions noves, i valors inèdites, i forces noves que milloressin el passat i obrissin un clar esdevenidor a la Pàtria i a la llibertat, a l'hora oprimides, com un Prometeus encadenat

Ah, amics de "Les Circumstàncies"! llàstima no poguéssim veure realitzats aquells nobles anhels de renovació i de superació.

Reus hi hauria guanyat, com potser Catalunya i la República.

Catalunya, amb tot, ja ha trobat el seu home en Macià, i el seu estol renovador, amb l'Esquerra Republicana de Catalunya, força iconoclasta i revolucionària que manté la Pàtria en peu, consagrat el fet revolucionari del 14 d'Abril, a l'espectativa de l'aprovació de l'Estatut, carta-magna de les nostres llibertats.

La República se sosté i s'afiança amb l'aportació d'homes nous i valors inèdites com Azaña, la revelació—com diuen—del nou règim.

A Reus, no hem estat tant de sort. A Reus, tot continua igual, amb un sentit de regressió a èpoques pretèrites, de lluites bizantines, sense grans horitzons.

Hauríem de fer, entre tots, un esforç per a superar-nos i posar-nos a to del gran esdeveniment històric que representa la República, i representaran en un demà pròxim les llibertats reconquistades de Catalunya.

JOAN LOPERENA ROMÀ

EL PROBLEMA DE CATALUNYA ES UNA FERIDA OBERTA EN EL COSTAT D'ESPANYA. I AQUESTA FERIDA NOMES ES GUAREIX AMB LA LLIBERTAT.

LERROUX

Mirador internacional

AUSTRIA.—Han ocorregut disturbis entre feixistes austriacs i comunistes a Hernre, fent precisa la intervenció de la policia, la qual practicà moltes detencions. Haguereu d'ésser assistits més de trenta manifestants ferits.

NOVA YORK.—S'ha suïcidat el Eastman Kodak, el qual no sembla famós financier i multimilionari pas provocat per raons financieres sinó pel seu estat de salut. Eastman Kodak, que havia fet famosa arreu del món la seva cèlebre màquina de fotografiar, era vell ja i feia molt de temps que estava al llit malalt.

— El fill de Lindbergh, contràriament al que s'havia dit primer, no ha estat trobat encara.

BUENOS AIRES.—Contestant a varis dels seus amics que li ofereixen novament la presidència del partit radical, el president Irigoyen ha contestat que en breu retornarà a Buenos Aires.

EXTREM ORIENT. — Els japonesos continuen repatriant les seves tropes.

—Xang Kaj Xec, president del directori militar xinès, ha dit que no prendran cap acció directa contra el nou Estat de Manxúria, car aquest afer el portaran, els xinesos a la Societat de Nacions.

ALEMANYA. — Hindenburg, malgrat les coaccions que efectuen els hitlerians, ha obtingut una bona majoria en les eleccions per a la presidència. Aquesta majoria, però, no ha estat suficient per al seu triomf definitiu i caldrà celebrar altres eleccions, que es celebraran el dia 10 d'abril. Hindenburg ha anunciat oficialment que presentarà la seva candidatura en aquestes noves eleccions.

AMERICA.—En aigües d'Amèrica, ha naufragat el solitari de la mar Dumas, que temps enrera va estar a Barcelona. Com que naufragà prop de la costa, va poder arribar a terra nedant.

— Un financier portugués ha fet a Buenos Aires declaracions sobre el president Vargas del Brasil. Ha dit que aquest dimitirà molt aviat el seu càrrec, o, en cas contrari, l'obligaran a dimitir.